

Törökországban lendületben

A regionális versenyképesség új megközelítése

Dr. Yavuz CABBAR, docens. A Török Ipari és Kereskedelmi Minisztérium Operatív Egységének vezetője arról beszél, hogyan fejlődik a gazdaság az IPA 2007–2010 közötti operatív programja segítségével.

Dr. Yavuz CABBAR, docens, a török Ipari és Kereskedelmi Minisztérium Operatív Egységének vezetője.

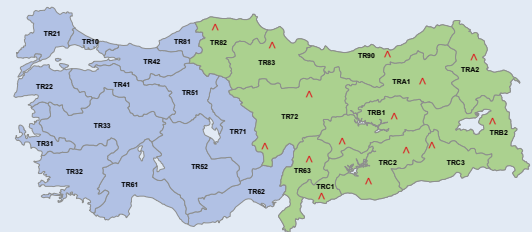
Az EU-csatlakozás hatalmas lépés lesz, amely számos gazdasági és strukturális változtatást tesz szükségesé. Az előcsatlakozási támogatási eszköz (IPA) célja az, hogy támogatást nyújtson a tagjelölt és potenciális tagjelölt országoknak csatlakozási felkészülésükhöz, a strukturális alapok és a Kohéziós Alap által finanszírozott programok kezelésére szolgáló keretek létrehozására is kiterjedően. Az IPA-nak 5 célirányos támogatási alkotóeleme van, Törökország pedig tagjelölt orszádként mindegyikből részesül. A Regionális versenyképességi operatív program (RVOP) az IPA törökországi alkalmazásának egyik alapdokumentuma.

A fő célt kell szem előtt tartani

Az RVOP keretében nyújtandó támogatás célja, hogy növelje a török gazdaság versenyképességét, közelítve azt az EU gazdaságához, valamint csökkentse a regionális társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségeket. Az elv világos, de a feladat hatalmas, ezért a korlátozott erőforrásokat nagyon célirányosan kell felhasználni a maximális eredményesség eléréséhez. Csupán néhány ágazatra, régióra és prioritásra összpontosítanak, minden programot részletesen meghatározott paraméterek alapján dolgoznak ki, majd az eredményeket folyamatosan nyomon követik.

A kulcsfontosságú ágazatok és régiók

Az OP azon kis- és középvállalkozások fejlesztésére koncentrál, amelyek gyáripari, idegenforgalmi, az információs társadalommal, a kutatás-fejlesztéssel vagy az innovációval összefüggő területen tevékenyked-

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

- A török átlag 75%-a feletti egy főre jutó jövedelemmel rendelkező NUTS II régiók
- A török átlag 75%-a alatti egy főre jutó jövedelemmel rendelkező NUTS II régiók
- ▲ 15 növekedési központ

nek. Földrajzi szempontból az OP azokra a régiókra összpontosít, amelyekben az egy főre jutó jövedelem a török nemzeti átlag 75%-a alatt marad (12 NUTS II¹ régió). E régiókon belül megkülönböztetett figyelmet kap az a 15 növekedési központ, amelyeket a stratégiai koherenciakeretben jelöltek ki. A program hatókörébe tartozó terület térképe alább látható.

Az RVOP keretében támogatott régiók

Minden program három fő prioritás köré szerveződik:

1. prioritás: A vállalalkozási környezet javítása

Az e prioritás alá tartozó projektek egy kedvezőbb vállalalkozási környezet megteremtésére, az új vállalalkozások számának növelésére, a meglévő vállalalkozások termelékenységének és versenyképességének fokozására, valamint a foglalkoztatási lehetőségek növelésére irányulnak.

2. prioritás: Az üzleti kapacitás és a vállalalkozói kedv növelése

Itt az a cél, hogy javuljon a cégek eredményessége és több hozzáadott érték keletkezzen, úgy hogy közben vállalalkozási kapacitásuk is növekedjen, csakúgy mint

(1) A NUTS régiókkal kapcsolatos végleges döntések meghozatalára csak az egyes tagjelölt országok csatlakozását követően kerül sor.

Modern ipari zóna Arsinban, a Trabzontól keletre fekvő part menti városban (Törökország).

a foglalkoztatás és a régió egészének versenyképessége. Ez majd arra ösztönzi a kis- és középvállalkozásokat, hogy magasabb szintű vállalkozói kultúrát sajátítsanak el, és segíti őket abban, hogy kihasználják a kívülről kapott támogatási lehetőségeket, olyan tervezés mellett, amely a jelenlegi és a jövőbeli üzleti igényeket egyaránt figyelembe veszi.

3. prioritás: *Technikai segítségnyújtás*

A program eredményes végrehajtása és az IPA-erőforrások hatékony kihasználása érdekében technikai segítségnyújtás is igénybe vehető. Ennek keretében javítható a minisztériumi operatív egység és az RVOP végrehajtásában részt vevő egyéb intézmények adminisztratív kapacitása. Az RVOP összköltségvetése 187 millió euró, amelynek 75%-át az EU adja.

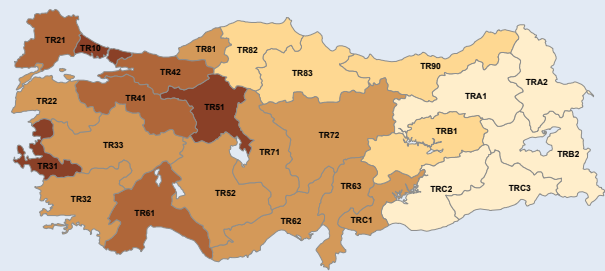
**Az RVOP koncentrációs stratégiája:
Törökország versenyképességi térképe**

Egy ökonometriai modell segítségével feltárták, milyen eltéréseket mutat a versenyképesség az egyes régiókban, majd ez alapján elkészítették Törökország versenyképességi térképét.

A NUTS II szinten belül az ökonometriai modell 42 különféle mutatót használ, amelyek 10 fő témakörbe sorolhatók (demográfiai, foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, ipari, mezőgazdasági, pénzügyi, infrastrukturális, idegenforgalmi és egyéb konjunktúrális mutatók). Ezek alapján a modell – mindegyik régióra egy együtthatót alkalmazva – minden egyes régióhoz hozzárendelt egy versenyképességi indexet. E folyamat eredményeképpen készült el az a térkép, amely a régiók versenyképességi szintjei közötti különbségeket mutatja. A térkép ötféle színnel jelöli a különböző szinteket: a legvilágosabb szín a versenyképesség legalacsonyabb szintjének felel meg.

Magukat a programokat meghatározott régiócsoporthoz tartozóknak tekintették, az említett térkép és annak összetevői további elemzése révén, amely feltárta a regionális gazdasági és társadalmi jellemzőket, valamint a növekedési lehetőségeket.

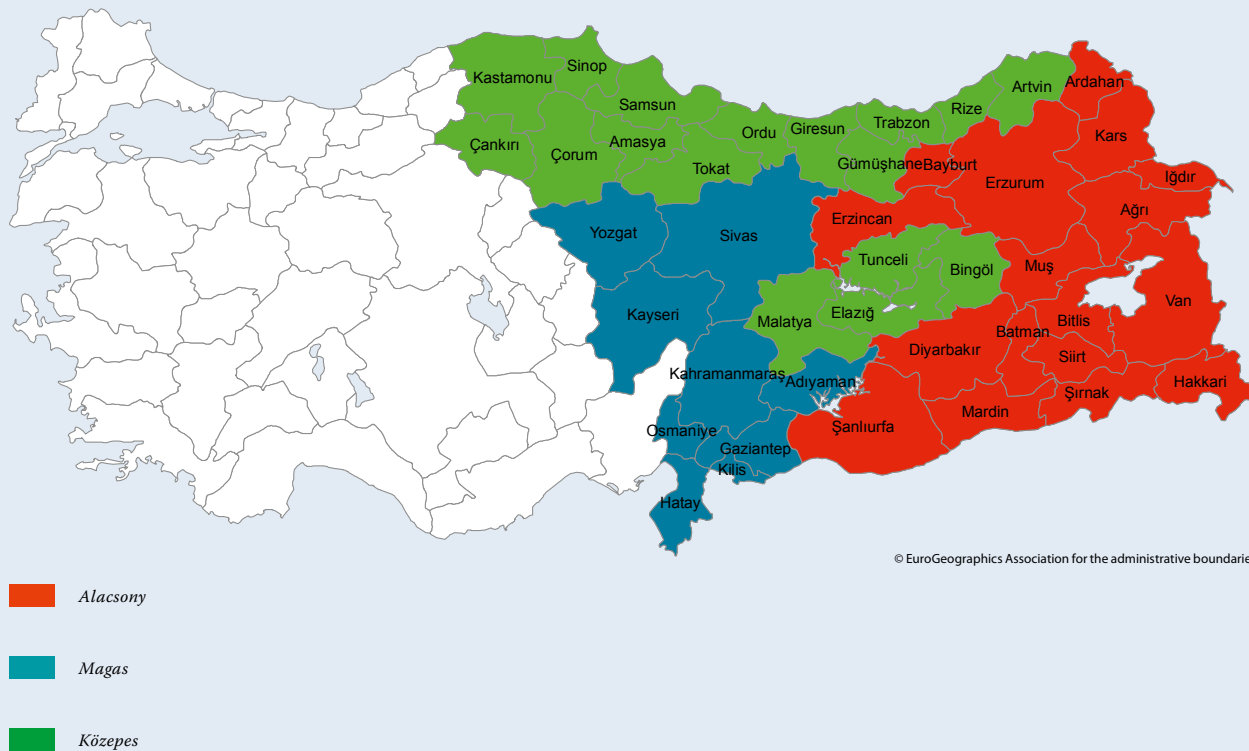
Törökország versenyképességi térképe

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

- Alapinfrastruktúra, vállalkozói kedv növelése, tanácsadás és pénzügyi támogatás vállalkozásindításhoz, régióközi és intézményközi partnerség, turizmus
- Alapinfrastruktúra, vállalkozói kedv növelése, támogatások és tanácsadás vállalkozásindításhoz, változatos pénzügyi támogatási mechanizmus, régióközi és regionális partnerség, ágazatközi szinergia, turizmus
- Exportra, termelékenységére és termékfejlesztésre vonatkozó képzés, intézményszervezés és az IKT-k használata, technológiaátadás és -tökéletesítés, tanúsítás és szabványosítás, hitelgarancia-rendszer, turizmus
- Klaszterek létrehozása, új technológiák, kockázati tőke és hitelgarancia-rendszer, tanúsítás és szabványosítás, K+F és IKT-k használata, szellemi tulajdonjogok védelme
- K+F, innováció, IKT-infrastruktúra, nemzetközi és régióközi szinergia és partnerség, szellemi tulajdonjogok védelme

Célrégiók csoportja a szükséges beavatkozások függvényében

A következő ábrán a versenyképességi térkép úgy módosult, hogy csak az RVOP cél régióit és a hasonló versenyképességi szinten lévő régiók három csoportját mutatja. Ez alapján mindegyik csoport esetében egyértelműen meg lehet állapítani, milyen egyedi intézkedésekre van szüksége.

Minden régióban egyedi megközelítés

Ahol alacsony szintű a versenyképesség, a projektek keretében nagyrészt az alapinfrastruktúra fejlesztésére, a vállalkozói kedv fokozására és vállalkozásindításra, az ezekkel összefüggő tanácsadásra és pénzügyi támogatásra, továbbá a régióközi és intézményközi partnerségi tevékenységekre kell koncentrálni. A vállalkozásfejlesztés további eszköztéképezik az idegenforgalmi projektek.

E területek számára hasznos lesz a projektek és a cégek közötti kapcsolatrendszer fejlődése, melynek köszönhetően lehetőség nyílik például közös marketingstratégiák vagy termelési eljárások megosztására.

A közepes szintű versenyképességet mutató régiókban az intézményi struktúrák kiépítése, az üzleti tanácsadási szolgáltatások, a termékfejlesztés, valamint a régiókon belüli és a régiók közötti partnerségek megteremtése áll majd a projektek középpontjában. Ahol az ágazatok közötti partnerségek lehetőséget adnak az üzleti növekedésre, a projektek ezeket is ösztönzik, ha e partnerségek nem versenyellenesek. Az üzleti élet fejlesztéséhez az idegenforgalmi projektek itt is eszközként szolgálnak.

A magas versenyképességi szintű régiókban az intézkedések arra irányulnak, hogy több hozzáadott érték keletkezzen és sikerüljön helyt állni a nemzetközi versenyben. Ezt kiegészítendő, lesznek tanácsadási szolgáltatások is a termelékenység és az exportkapacitás növelése tárgyában, valamint a K+F, az innováció, valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúra fejlesztése terén.

Az RVOP kidolgozása és végrehajtása rengeteg részletre kiterjedő, alapos előkészítő munkát igényelt. Nehéz volt ugyan, de mostanra minden elem a helyére került ahhoz, hogy jó néhány izgalmas gazdasági fejlemény tanúi lehessünk, és hozzájussunk az IPA jövőbeli projektjeinek értékeléséhez szükséges eszközökhöz.

További információ:
<http://ipa.stb.gov.tr>